

**SPECIALIŲJŲ GELEŽINKELIŲ RIEDMENŲ, NAUDOJAMŲ VIEŠOJOJE GELEŽINKELIŲ
INFRASTRUKTŪROJE IR VIEŠOSIOS GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪROS VALDYTOJO VALDOMOSE
GELEŽINKELIŲ PASLAUGŲ ĮRENGINIUOSE, TECHNINIŲ REIKALAVIMŲ, TECHNINĖS PRIEŽIŪROS IR
NAUDOJIMO TAISYKLĖS**

**I. SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Specialiųjų geležinkelių riedmenų, naudojamų viešojoje geležinkelių infrastruktūroje ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo valdomose geležinkelių paslaugų įrenginiuose, techninių reikalavimų, techninės priežiūros ir naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato viešojoje geležinkelių infrastruktūroje ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo valdomose geležinkelių paslaugų įrenginiuose (toliau – infrastruktūra) naudojamų specialiųjų geležinkelių riedmenų (toliau – SGR) pagrindinius techninius reikalavimus, reikalavimus SGR brigadai, SGR techninės priežiūros ir naudojimo tvarką.

2. Taisyklių reikalavimai taikomi asmenims, naudojantiems, transportuojantiems ir techniškai prižiūrintiems SGR.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

4.1. **Lydintysis asmuo** – darbuotojas, paskirtas padėti traukinio mašinistui valdyti SSGR ir atlikti kitus darbus (Lydinčiojo asmens darbo funkcijas nustato SSGR naudotojas);

4.2. **NSGR** – nesavaeigiai SGR, neturintys signalizacijos, saugos ir ryšio įrenginių (toliau – SSR įrenginiai) ir traukos įrenginių, negalintys savarankiškai manevruoti bei dalyvauti traukinių eismo procese;

4.3. **SSGR** – savaeigiai specialieji geležinkelio riedmenys (motorvežiai, drezinos, kelio remonto mašinos ir kt.), turintys SSR įrenginius ir traukos įrenginius bei galintys savarankiškai manevruoti bei dalyvauti traukinių eismo procese;

4.4. **SGR brigada** – darbuotojų brigada, kurią sudaro mašinistas ir jį lydintis asmuo, kai valdomas SSGR, arba operatorius ir jam padedantis personalas, kai valdomas NSGR;

4.5. **SGR naudotojas** – SGR savininkas arba teisę naudoti SGR turintis asmuo, naudojantis SGR pagal paskirtį;

4.6. **SGR instrukcija** – dokumentas, kurį rengia ir tvirtina SGR naudotojas kiekvienam SGR. SGR instrukcijoje nustatyti reikalavimai yra privalomi SGR brigadai ir kitiems SGR naudotojo nurodytiems darbuotojams;

4.7. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Europos Parlamento ir Tarybos 2007 m. spalio 23 d. direktyvoje 2007/59/EB dėl traukinių mašinistų, valdančių lokomotyvus ir traukinius geležinkelių sistemoje Bendrijos teritorijoje, sertifikavimo, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekse, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme (toliau – Eismo saugos įstatymas), Geležinkelių eismo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 1999 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 452 „Dėl Geležinkelių eismo taisyklių patvirtinimo“ ir kituose teisės aktuose, infrastruktūros valdytojo norminiuose dokumentuose.

4. SGR naudojimo, transportavimo ir techninės priežiūros reikalavimus, kurie nenustatyti šiose Taisyklėse, nustato jų naudotojas.

5. Infrastruktūroje naudoti SGR turi teisę įmonės, kurios važiuoja į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos.

**II. SKYRIUS
REIKALAVIMAI SGR**

6. SGR turi būti techniškai tvarkingi ir atitikti Minimalius eksploatavimo reikalavimus viešojoje geležinkelių infrastruktūroje naudojamiems geležinkelių traukos riedmenims, patvirtintus AB „Lietuvos

geležinkeliai“ generalinio direktoriaus pavadootojo – Geležinkelių infrastruktūros direkcijos direktoriaus 2019 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. ĮS(DI)-90 „Dėl minimalių reikalavimų viešojoje geležinkelių infrastruktūroje naudojamiems geležinkelių traukos riedmenims patvirtinimo“ (toliau – minimalūs reikalavimai), SGR instrukcijos nuostatas bei kitus teisės aktus ir norminius dokumentus, reglamentuojančiuose SGR naudojimą, transportavimą ir priežiūrą.

7. Ant kiekvieno SGR turi būti užrašai ir skiriamieji ženklai (lietuvių kalba):
 - 7.1. SGR naudotojo logotipas ir pavadinimas;
 - 7.2. SGR pavadinimas ir gamyklinis numeris;
 - 7.3. SGR registracijos numeris;
 - 7.4. Jeigu SGR naudojamas arba planuojama jį naudoti elektrifikuotuose geležinkelio keliuose, 3,5 m aukštyje nuo bėgio galvutės prie laiptelių, vedančių ant SGR stogo, dažomos horizontalios šviesios spalvos juostos, ant kurių raudonais dažais užrašoma „PAVOJINGA GYVYBEI! Iki kontaktinio laido – 2 m“;
 - 7.5. SGR gamintojo lentelę, kurioje nurodyta pagaminimo data ir vieta;
 - 7.6. SGR masė (tonomis);
 - 7.7. SGR konstrukcinis ir transportavimo greitis (km/h);
 - 7.8. ant suslėgto oro rezervuarų atlikto hidraulinio bandymo lentelė, kurioje nurodyti metai ir mėnuo;
 - 7.9. įžemiklio (kontaktinio tinklo įrenginių priežiūros ir remonto darbams naudojamuose SGR) prijungimo vietos žymuo;
 - 7.10. vietų skaičius SGR kabinoje.
8. SGR kabinoje turi būti:
 - 8.1. SGR instrukcija, patvirtinta SGR naudotojo;
 - 8.2. leidžiamų vežti medžiagų sąrašas ir jų masė (tonomis);
 - 8.3. stropavimo schemų rinkinys (jeigu riedmenyje yra kėlimo kranas).
9. SGR su kėlimo kranais ant krano strėlės iš abiejų pusių turi būti užrašai atitinkantys Kėlimo kranų naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. A1-425 „Dėl kėlimo kranų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ nustatytus reikalavimus.
10. Ant SGR aširačių turi būti plombos, ženklai ir įspaudai, nurodantys patikros atlikimą, o dangčių varžtai ar kitos tvirtinimo detalės turi būti fiksuojamos ar kitaip patikimai įtvirtintos (pavyzdžiui, vielokaiščiais).
11. SGR stabdžiai naudojami, tikrinami ir bandomi vadovaujantis SGR naudotojo ir infrastruktūros valdytojo patvirtintais reikalavimais.
12. SSGR, kurių ašies apkrova mažesnė kaip 11 t, turi būti įrengti šuntavimo prietaisai. Draudžiama naudoti SSGR, jei tokių įrenginių nėra arba nėra dokumentų, patvirtinančių, kad jie yra patikrinti.
13. SSGR turi būti įrengti SSR įrenginiai, atitinkantys Lietuvos Respublikoje taikomų geležinkelių posistemų techninių taisyklių sąrašą, patvirtintame Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2005 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 3-146 „Dėl Lietuvos Respublikoje taikomų geležinkelių posistemų techninių taisyklių sąrašo patvirtinimo“ nurodytuose dokumentuose nustatytus reikalavimus registravimo įtaisams, greičio rodmenų priemonėms, mašinisto veiklos priežiūros funkcijas stebintiems įrenginiams ir radijo ryšiui.
 14. Draudžiama naudoti SGR, jeigu:
 - 14.1. neveikia garsinis signalas;
 - 14.2. neveikia stabdžiai arba oro kompresorius;
 - 14.3. sugedęs nors vienas traukos elektros variklis;
 - 14.4. neveikia jėgainės variklio aušinimo sistemos ventiliatorius;
 - 14.5. neveikia SSR įrenginiai, nurodyti 16 punkte;
 - 14.6. sugedusi automatinė sankaba arba sukabinimo įtaisas;
 - 14.7. neveikia prožektorius, apšvietimo prietaisai, rėmsijės žibintai;
 - 14.8. aširačiuose yra defektų;
 - 14.9. sugedusi smėlio tiekimo sistema;
 - 14.10. įtrūkusi lingės apkaba, lūžęs lingės lakštas ar spyruoklė;
 - 14.11. trūkęs ašidėžės korpusas;

- 14.12. sugedę SGR konstrukcijoje numatyti įrenginiai, neleidžiantys detalėms nukristi ant kelio arba jų visai nėra;
- 14.13. netinkamas krumplinės ar hidraulinės pavaros gaubtas, todėl gali ištekėti alyva;
- 14.14. nėra gesintuvų arba jie neatitinka nustatytų reikalavimų;
- 14.15. sugedusi avarinė variklio sustabdymo sistema;
- 14.16. sugedę darbinių agregatų fiksatoriai, kurie užtikrina saugią darbinių agregatų padėtį transportavimui;
- 14.17. sugedę langų valytuvai;
- 14.18. neveikia arba nėra būtinų šuntavimo prietaisų.

III. SKYRIUS REIKALAVIMAI SGR BRIGADAI

- 15. SGR privalo valdyti SGR brigada, kuri turi atitikti žemiau nurodytus reikalavimus.
- 16. SSGR mašinistais gali būti asmenys:
 - 16.1. turintys galiojantį traukinio mašinisto pažymėjimą, patvirtinantį traukinio mašinisto sveikatos, išsilavinimo ir profesinių įgūdžių atitiktį teisės aktų nustatytiems reikalavimams;
 - 16.2. turintys galiojantį traukinio mašinisto sertifikatą, kuriuo patvirtinama traukinio mašinisto teisė valdyti sertifikate nurodytus geležinkelių riedmenis nurodytoje geležinkelių infrastruktūroje;
 - 16.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir kurios būklė atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
 - 16.4. turintys ne žemesnę kaip pradinę elektroaugos kvalifikaciją;
 - 16.5. turintys valstybinės kalbos supratimo (klausymo ir skaitymo) ir bendravimo (žodžiu ir raštu) įgūdžius ne žemesnius kaip B1 lygio pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis;
 - 16.6. turintys žinias apie geležinkelių infrastruktūros ruožo ypatumus.
- 17. SSGR mašinisto lydinčiojo asmens pareigas gali eiti asmenys:
 - 17.1. ne jaunesni kaip 18 metų;
 - 17.2. pasitikrinę žinias Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės geležinkelių inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2015 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-29, „Dėl fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Fizinių asmenų aprašas) nustatyta tvarka;
 - 17.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir kurios būklė atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
 - 17.4. turintys valstybinės kalbos supratimo (klausymo ir skaitymo) ir bendravimo (žodžiu ir raštu) įgūdžius ne žemesnius kaip B1 lygio pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis;
 - 17.5. turintys žinias apie geležinkelių infrastruktūros ruožo ypatumus.
- 18. NSGR operatoriais gali būti asmenys:
 - 18.1. pasitikrinę žinias Fizinių asmenų aprašo9 nustatyta tvarka;
 - 18.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir kurios būklė atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
 - 18.3. turintys valstybinės kalbos supratimo (klausymo ir skaitymo) ir bendravimo (žodžiu ir raštu) įgūdžius ne žemesnius kaip B1 lygio pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis.
- 19. Mašinistų sertifikatų apskaitos, išdavimo, keitimo, stabdymo bei traukinio mašinisto darbo stebėsenos tvarką nustato SGR naudotojas.
- 20. SGR naudotojas turi nustatyti mašinisto, lydinčiojo asmens, operatoriaus ir jam padedančio personalo mokymo bei instruktavimo tvarką.
- 21. SSGR naudotojas turi užtikrinti, kad SSGR brigada būtų laiku informuota (supažindinta) apie infrastruktūros pasikeitimus.
- 22. Jeigu SGR mašinistas nėjo savo tiesioginių pareigų ilgiau kaip tris mėnesius ir per tą laikotarpį geležinkelio ruože, kuriame jis dirba, buvo atlikti infrastruktūros pakeitimai, jam galima pradėti darbą šiame ruože tik išlaikius praktikos egzaminą pagal SGR naudotojo nustatytą tvarką.
- 23. SSGR mašinistas, neturintis traukinio mašinisto sertifikato, suteikiančio teisę važiuoti tam tikra infrastruktūra, gali važiuoti ja tik kartu su paskirtu kitu lydinčiuoju traukinio mašinistu (toliau – palydovas),

atitinkančiu Taisyklėse nustatytus reikalavimus ir turinčiu ne mažesnę kaip 12 mėnesių darbo stažą šioje infrastruktūroje, arba egzaminuotoju. Palydovas arba egzaminuotojas privalo suteikti SGR mašinistui visą būtiną informaciją.

24. Kėlimo kranus, įrengtus SGR, gali valdyti tik darbuotojai, turintys pažymėjimą, suteikiantį teisę valdyti pažymėjime nurodytą kėlimo kranų tipą.

25. Reikalavimus SGR techninę priežiūrą atliekantiems darbuotojams nustato SGR naudotojas.

26. Darbo metu SGR mašinistas privalo su savimi turėti traukinio mašinisto pažymėjimą, mašinisto sertifikatą, darbo lapą su žyma apie techniškai tvarkingą riedmenį ir SGR brigados sveikatos patikrinimą, galiojantį SGR techninės būklės periodinio tikrinimo aktą, nurodyto tipo kranų valdymo pažymėjimą (kai SGR įrengtas kėlimo įrenginys), tikrinimo ir deklaravimo po katastrofos, eismo įvykio ar rikto akto kopiją (jei buvo įvykusi katastrofa, eismo įvykis ar riktas).

27. Į tarpstotį dirbti vykstantį SGR turi lydėti darbų vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

28. SGR mašinistas, gavęs iš kitų darbuotojų arba užpildęs dokumentus, susijusius su geležinkelių transporto eismu, nustatančius saugią geležinkelių transporto eismo tvarką (Pažymą apie stabdžius, Mašinisto įspėjamąjį lapelį, rašytinį stoties budėtojo leidimą ir kt.), turi juos turėti su savimi visą darbo pamainą.

29. SGR brigada darbo metu privalo būti blaivi ir neapsvaigusi nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų. SGR brigados sveikata (blaiumas) tikrinama SGR naudotojo ir infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

IV. SKYRIUS REIKALAVIMAI SGR TECHNINEI PRIEŽIŪRAI

30. SGR, išvažiuojančio iš pastovios SGR dislokacijos vietos, nurodytos SGR instrukcijoje, ir jo priekabos tinkama techninė būklė turi būti patvirtinta darbo lape žyma ir (ar) parašu, kuriuos stato už SGR eksploataciją atsakingas asmuo. Techninės priežiūros tvarką nustato SGR naudotojas ir nurodo tai SGR instrukcijoje.

31. SGR instrukcijoje turi būti bent ši informacija:

31.1. Bendroji informacija:

31.1.1. SGR paskirtis;

31.1.2. SGR techniniai duomenys;

31.1.3. SGR darbo ruožas (nurodomi geležinkelio ruožai, tarpstočiai, kuriuose SGR gali dirbti);

31.1.4. pastovi SGR dislokacijos vieta;

31.1.5. SGR brigados sudėtis ir reikalavimai brigados narių kvalifikacijai bei kompetencijai;

31.1.6. mašinisto dokumentų, susijusių su eismu, ir duomenų, kurie registruojami saugos įrenginių, saugojimo, pridavimo ir kontrolės reikalavimai;

31.1.7. lydinčiojo asmens pareigos ir atsakomybė;

31.1.8. SGR darbo organizavimo bei valdymo ir stabdymo ypatumai;

31.1.9. SGR paruošimo darbui tvarka (taip pat ir žiemos laikotarpiu) ir kitos SGR naudojimo sąlygos, užtikrinančios SGR brigados ir kitų darbuotojų darbo saugą bei geležinkelių transporto eismo saugą;

31.1.10. Nurodyti asmenys, atsakingi už techninę priežiūrą ir remontą, bei šių asmenų pareigos ir atsakomybės;

31.1.11. SGR dokumentai (pagrindinių SGR dokumentų sąrašas nurodytas priedo 10 punkte);

31.1.12. Būtiniausių atsarginių dalių, inventoriaus, signalizavimo priemonių, ratstabdžių sąrašas ir pirmos medicinos pagalbos rinkinio turinys;

31.2. Su naudojimo reikalavimais susijusi informacija:

31.2.1. SGR naudotojo nustatyti papildomi dokumentai (nenurodyti priedo 10 punkte), kuriuos turi turėti SGR mašinistas ir lydintysis asmuo;

31.2.2. Krovimo darbų tvarka;

31.2.3. Žmonių vežimo tvarka;

31.2.4. SGR paruošimo darbui vasaros ir žiemos metu reikalavimai;

31.2.5. Leidžiamas važiavimo greitis tarpstočiais ir stotyse;

31.2.6. Didžiausia leidžiama vežamo sąstato masė;

31.2.7. Techninės priežiūros sistema ir technologija, techninių aptarnavimų ir remontų periodiškumas;

31.2.8. SGR instrukcijos ir įrašų keitimo tvarka;

31.2.9. Naudojimo ir transportavimo po katastrofų, eismo įvykių ar riktų (toliau – Eismo įvykių) tvarka. Šioje tvarkoje turi būti nustatyti SGR naudojimo kriterijai (tvarka), kuriais remiantis SGR pripažįstami tinkamais naudoti po Eismo įvykių. Taip pat šioje tvarkoje turi būti nustatytos jų naudojimo ar transportavimo sąlygos po Eismo įvykio. Tvarkoje turi būti pateikta SGR parametrų po Eismo įvykių tikrinimo ir deklaravimo akto forma. Parametrų tikrinimo ir deklaravimo akte turi būti nurodami visi tikrinimo (vertinimo) rezultatai, parametrai, išvados bei SGR važiavimo ar transportavimo sąlygos po Eismo įvykio;

31.2.10.SGR transportavimo reikalavimai prekinio traukinio sąstata, SSGR arba atskiru lokomotyvu. Papildomai turi būti aprašyta SGR transportavimo padėties paruošimo tvarka;

31.2.11.SGR brigados, darbo vadovų, techninės priežiūros darbuotojų ir kitų su SGR naudojimu susijusių darbuotojų pareigos ir kontrolės priemonės;

31.2.12.Saugos ir sveikatos reikalavimai;

31.2.13.Gaisrinės saugos reikalavimai;

31.2.14.Didžiausia leidžiamoji SSGR vežamo sąstato masė. SGR naudotojas tvirtina, kaip apskaičiuoti šią masę, atsižvelgiant į SSGR techninę būklę.

32. SGR techninė priežiūra atliekama pagal Eismo saugos įstatymo, Techninio geležinkelių naudojimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 1996 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 297 „Dėl techninio geležinkelių naudojimo nuostatų patvirtinimo“, kitų teisės aktų, šių Taisyklių bei infrastruktūros valdytojo norminių dokumentų reikalavimus.

33. Kas 12 (dvylika) mėnesių turi būti atliekamas SGR techninės būklės tikrinimas infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka.

34. Prieš pasirašant naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra bei infrastruktūros valdytojo valdomais geležinkelių paslaugų įrenginiais sutartį, infrastruktūros valdytojo nustatyta tvarka turi būti atliktas SGR techninės būklės tikrinimas.

35. SGR naudotojas, Eismo saugos įstatymo nustatyta tvarka paskirdamas SGR techninį priežiūrėtoją, turi įpareigoti jį įtraukti į nustatytą SGR techninės priežiūros sistemą ir parengtą techninės priežiūros technologiją reikalavimus SGR priežiūrai, pateiktus 1 lentelėje. Šioje lentelėje pateikti reikalavimai (periodiškumas, apimtis) gali būti nustatyti kitokie, jeigu jie nustatyti dokumentuose, patvirtintuose SGR gamintojo.

1 lentelė. Reikalavimai SGR priežiūrai.

Eil. Nr.		Elementas / mazgas	Periodiškumas	Priežiūros rūšis ir apimtis
1	2	3	4	
1.	1.1.	Automatinė sankaba (sukabinimo įtaisas)	Kas 12 mėnesių	Išorinė vizualinė apžiūra ir patikra nedemontuojant automatinės sankabos Matuojami ir tikrinami šie parametrai: žiočių plotis, užkabo ilgis, atstumas nuo žiočių atraminio paviršiaus iki kablo užkartos paviršiaus, užrakto storis, saugiklio veikimas prieš savaiminį atsikabinimą, sukabinamojo įtaiso veikimas. Taip pat tikrinama, ar automatinė sankaba atitinka minimalius reikalavimus. Patikra atliekama metrologiškai patikrintais geometrinių parametrų tikrinimo šablonais.
	1.2		Kas 4 metus	Išsamus patikrinimas. Tikrinama demontavus automatinę sankabą (kartu su slopintuvu) Atliekami visi darbai, nurodyti šios lentelės 1.1. bei papildomai tikrinami: automatinės sankabos korpusas, slopintuvai, tempikliai, tempiklio pleištas, velenėlis, tarpinė atrama, priekinės ir galinės atramos, laikančioji plokštė, dilimui atspari

Eil. Nr.		Elementas / mazgas	Periodiškumas	Priežiūros rūšis ir apimtis
1	2			
				plokštė, centruojamo įtaiso detalės, atkabinamasis įtaisas, suremontuotų ir patikrintų automatinės sankabos mazgų ir detalių įspaudimas ir dažymas, automatinės sankabos montavimas. Apžiūra atliekama panaudojant įrankius ir specializuotus metrologiškai patikrintus šablonus.
2.	2.1.	Aširačiai ir ašidėžės	Kas 12 mėnesių	Išorinė vizualinė apžiūra ir patikra be aširačių išridenimo Tikrinama, ar aširačiai, ašidėžės, aširačio ašys, bandažai, diskai, rato stebulė, riedėjimo paviršiai, antbriauniai atitinka minimalius reikalavimus. Patikra atliekama metrologiškai patikrintais parametru tikrinimo šablonais.
	2.2.		Kas 5 metus arba po išorinės vizualinės apžiūros ir patikros be aširačių išridenimo (vykdoma pastebėjus ašidėžės kaitimo požymius, korpuso trūkumą, alyvos prasiskverbimą ar kitus trūkumus (defektus))	Paprastoji patikra. Atliekama išridenant aširačius Atliekami visi darbai, nurodyti šios lentelės 2.1. punkte bei papildomi darbai: nuvalomas arba plovykloje nuplaunamas purvas ir tepalas, patikrinami aširačio įspaudai ir ženklai, magnetiniu defektoskopu tikrinamos atviros ašių vietos, tikrinama, ar aširačių elementų matmenys, tolerancijos ir nuodylos neviršija leistinų ribų, vizualiai tikrinami ašinio reduktoriaus krumpliaračiai.
	2.3.		Kas 10 metų	Išsamioji patikra. Atliekama išridenant aširačius Atliekami visi darbai, nurodyti šios lentelės 2.2. punkte bei papildomi darbai: išardomas ašinis reduktorius (jei jis yra), nuvalomi išdažytų aširačių dažai, išmontuojamos ašidėžės su ritininiais guoliais ir atliekama išsamioji jų patikra (revizija), magnetiniu defektoskopu patikrinami ašių kakliukai ir priešpastebulinės dalys (numovus vidinius guolių žiedus ir labirintinius žiedus), ritininių guolių (karšto suleidimo) vidiniai žiedai (nenumaunant jų nuo ašies kakliukų), ašinių krumpliaračių krumpliai, ultragarsiniu defektoskopu tikrinamos ašių pastebulinės dalys ir ašių kakliukai bei priešpastebulinės dalys, jei nuo jų nebuvo numauti vidiniai guolių žiedai ir labirintiniai žiedai, įspaudžiami išsamiosios patikros įspaudai ir ženklai.
3.	3.1.	Stabdžių įranga	Kas 12 mėnesių	Išorinė vizualinė apžiūra ir patikra Tikrinama, ar automatiniai ir rankiniai stabdžiai, stabdžių trinkelės, oro kompresorius, automatinis stabdiklis, svirtinės stabdžių pavaros dalių apsauginiai įtaisai ir kiti įrenginiai,

Eil. Nr.		Elementas / mazgas	Periodiškumas	Priežiūros rūšis ir apimtis
1	2			
				neleidžiantys detalėms nukristi ant kelio, atitinka minimalius reikalavimus
	3.2.		Kas 2 metai ir įtarus, kad stabdžių veikimas yra netinkamas	Išsamioji patikra Tikrinami mašinos stabdžių čiaupų, pagalbinių stabdžių čiaupų, oro skirstytuvų, apsauginių vožtuvų, slėgio reguliatorių, kompresorių, stabdžių cilindų, ir kt. veikimas bei šių mazgų vidinės dalys, jų nusidėvėjimas ir atitikimas SGR gamintojo nustatytiems reikalavimams
4.	4.1.	Oro rezervuaras	Kas 12 mėnesių	Išorinė vizualinė apžiūra Tikrinamas atitikimas minimaliems reikalavimams
	4.2.		Kas 5 metus	Hidrauliniai bandymai.
5.	5.1.	Oro manometras	Kas 12 mėnesių (ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki infrastruktūros valdytojo atliekamo SGR techninės būklės tikrinimo)	Metrologinė patikra akredituotoje įstaigoje. Ant manometro turi būti lipdukas, su nurodyta patikros atlikimo data
6.	6.1	Galiniai ir skiriamieji	Kas 12 mėnesių	Išorinė vizualinė apžiūra Tikrinamas atitikimas minimaliems reikalavimams
	6.2		Kas 4 metai	Išsami patikra Atliekama demontuojant galinius ir skiriamuosius čiaupus. Apžiūros metu tikrinamas jų nusidėvėjimas ir atitikimas SGR gamintojo nustatytiems reikalavimams
7.	7.1	Jungiamosios žarnos	Kas 12 mėnesių	Išorinė vizualinė apžiūra Tikrinamas atitikimas minimaliems reikalavimams
	7.2		Kas 6 metai	Keitimas naujomis
8.	8.1.	SSR įrengi	Kas 12 mėnesių	Paprastoji patikra Atsižvelgiant į sumontuotus SSR įrenginius (žr. 17 punktą) tikrinamas jų atitikimas minimaliems reikalavimams

Eil. Nr.		Elementas / mazgas	Periodiškumas	Priežiūros rūšis ir apimtis
1	2			
	8.2		Ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki infrastruktūros valdytojo atliekamo SGR techninės būklės tikrinimo	Techninė priežiūra Atliekama pagal gamintojo ir geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatytus reikalavimus [12], [13] ir [14]. Ant atskirų dalių turi būti lipdukai ir kiti žymenys, patvirtinantys atliktą techninę priežiūrą ir jos datą.

36. Visus 1 lentelėje nurodytus darbus (išskyrus infrastruktūros valdytojo atliekamus tikrinimus) turi atlikti juridiniai asmenys (riedmenų remonto ir priežiūros depas, riedmenų gamykla ir pan.), turintys visą būtiną įrangą (patikrintas ir kalibruotas matavimo priemonės, ultragarsinius defektoskopus ir pan.), metodikas (technologinių procesų aprašus, brėžinius ir pan.) ir kvalifikuotą personalą. Po atliktų darbų, mazgai turi būti paženklinti, o darbų atlikimo faktas įrašomas patikros ar remonto atlikimo dokumente. Šiame dokumente turi būti nurodyti patikros ar remonto rezultatai (nurodant mazgo parametrus, reglamentuotus minimaliuose reikalavimuose, darbus atlikusio juridinio asmens ir darbuotojo duomenys, išvados dėl tinkamumo eksploatuoti).

37. NSGR, kuriuose yra vagoninio tipo vėžimėliai, techninė priežiūra atliekama vagonams nustatytu periodiškumu. Aširačiai, ašidėžės, rėmas, vėžimėliai, stabdžiai, automatinė sankaba bei kiti pakabos mazgai turi būti remontuojami vagonams nustatyto depinio ir kapitalinio remonto metu. Visų kitų mazgų (technologinės įrangos, darbinių agregatų pan.) techninė priežiūra atliekama SGR techninio priežiūrėtojo nustatytu SGR techninės priežiūros sistemoje ir techninės priežiūros technologijoje nurodytu periodiškumu.

38. SGR techninės būklės tikrinimas po Eismo įvykio turi būti atliekamas vadovaujantis SGR instrukcijoje ir infrastruktūros valdytojo norminiuose dokumentuose nustatytais reikalavimais.

V. SKYRIUS SGR NAUDOJIMAS

39. Infrastruktūros valdytojas nustato SGR, pradedančių darbą infrastruktūroje, ir juos valdančių SGR brigadų tikrinimo tvarką. Minėta tvarka yra apibrėžiama naudojimosi infrastruktūra sutartyje.

40. Draudžiama viršyti SGR gamintojo nustatytą SGR ir jo priekabos krovumą.

41. Tik žmonėms vežti skirtus SGR draudžiama prikabinti prie traukinio sąstato arba naudoti kaip traukos riedmenis.

42. SGR darbo lape be šiuose Taisyklėse jau minėtų žymų ir užrašų turi būti nurodoma ši informacija:

42.1. SGR naudotojo kodas;

42.2. SGR tipas ir gamyklinis Nr.;

42.3. Geležinkelio ruožo kodas;

42.4. Atstumas (km);

42.5. SGR masė (bendrasis svoris, t).

43. SSGR, atliekančių traukinio traukos riedmens funkciją ir vežančių (traukiančių arba stumiančių) kitus riedmenis, mašinistai turi įrašyti vežamo sąstato svorį į darbo lapą.

44. Mašinistui draudžiama perduoti SSGR valdymą kitiems asmenims. Darbo metu mašinistui draudžiama palikti riedmenį be priežiūros.

VI. SKYRIUS SGR EISMAS

45. Kiekvienas savarankiškai išvykstantis iš geležinkelio stoties SSGR laikomas traukiniu. Gali būti formuojami traukiniai iš kelių atskirų SGR, tačiau tokio traukinio trauka SSGR turi užtikrinti būtiną pajėgumą ir būti sąstato priekyje.

46. SSGR tarpstotyje su pusiau automatine blokuote gali stumti platforminį vagoną arba priekabą (ne daugiau kaip 1 vienetą), kuri netrukdo matomumui, ne didesniu kaip 25 km/h greičiu. Tarpstotyje su automatine blokuote stumti platforminį vagoną arba priekabą (ne daugiau kaip 1 vienetą) draudžiama, nebent SGR važiuotų laisvu tarpstočiu.

47. Jeigu stumiamame platforminiame vagone, vagone su perėjimo aikštele, priekaboje ar kitame riedmenyje su kabina yra darbuotojas, turintis radijo ryšį su stumiančio SSGR mašinistu, stumti leidžiama daugiau kaip vieną riedmenį, tačiau greitis turi būti ne didesnis kaip 40 km/h. Šis reikalavimas taikomas važiuojant tarpstočiais, kuriuose įrengta pusiau automatinė kelio blokuotė ir važiuojant tarpstočiais, kuriuose įrengta automatinė kelio blokuotė bei priekyje yra laisvas tarpstotis. Minėtas darbuotojas privalo turėti signalinius reikmenis, kuriais galima būtų duoti matomus ir girdimus signalus. Jis privalo stebėti kelio laisvumą, parengtą maršrutą, iešmų padėtį, šviesoforų ir kitų darbuotojų rodomus signalus, perduoti traukinio mašinistui informaciją apie kelio laisvumą bei signalinių ženklų rodmenis, o pastebėjus pavojų geležinkelių transporto eismo saugai arba žmonių gyvybei, imtis priemonių geležinkelio riedmenims sustabdyti.

48. Stumiant SGR, pokalbiai tarp stumiančio SSGR mašinisto ir pirmutinio eismo kryptimi stumiamo riedmens mašinisto ar kito darbuotojo vyksta pagal infrastruktūros valdytojo nustatytą pokalbių reglamentą.

49. Jei darbo vietoje planuojamas keleto SGR darbas, tai pirmasis SGR į darbo vietą važiuoja nustatytu greičiu, kiti, važiuojantys iš paskos, – ne didesniu kaip 20 km/h. Atstumas tarp SGR važiavimo iki darbo vietos metu turi būti ne mažesnis kaip 1 km.

50. Po sustojimo tarpstotyje SGR toliau važinėja pagal darbų vadovo nurodymus ne didesniu kaip 20 km/h greičiu. Mašinistai turi būti ypač atsargūs ir budrūs. Jeigu ruože jau dirba SGR, tai atvykstantys į darbo vietą kiti SGR mašinistai turi perspėti vienas kitą radijo ryšiu.

51. Iš tarpstočio į stotį SGR sugrįžta darbų vadovo nurodymu, iš anksto suderinęs savo veiksmus su eismą valdančiu darbuotoju.

52. Baigę darbą dvikeliuose tarpstočiuose su įrengta automatine kelio blokuote, SGR į stotį vyksta taisyklingu keliu nustatytu greičiu pagal automatinės kelio blokuotės signalus.

53. Visais kitais atvejais po darbo grįžtančių SGR greitis turi būti ne didesnis kaip 20 km/h, išskyrus pirmąjį SGR.

54. Tarp grįžtančių iš tarpstočio (darbo vietos) SGR atstumas turi būti ne mažesnis kaip 1 km.

55. Iš stoties išvykstančio SGR mašinistui išduodamas mašinisto įspėjamasis lapelis, kuriame nurodomas atvykimo (išvykimo) į stotį laikas. Mašinistas neturi užimti tarpstočio ilgiau negu nurodyta įspėjamajame lapelyje.

56. Valdant SSGR atbuline eiga, kai SSGR valdymo pultas įrengtas tik viename gale, turi būti laikomasi šių reikalavimų.

56.1. lydintysis asmuo turi būti SSGR priekyje pagal eismo kryptį, tiksliai ir laiku, pokalbių reglamento nustatyta tvarka, pranešinėti mašinistui apie kelio laisvumą, maršruto parengimą, iešmų padėtį, rodomų ir girdimų signalų, signalinių rodyklių ir ženklų rodmenis, kontaktinio tinklo būklę, kitų riedmenų eismą, keliuose esančius žmones ar kitas kliūtis eismui;

56.2. mašinistas turi kartoti lydinčiojo asmens pranešimus ir vykdyti jo nurodymus.

57. Prieš pradėdant važiuoti SGR brigada turi patikrinti..

57.1. geležinkelio riedmenų sukabinimą;

57.2. sąstato esančių riedmenų gabaritą ir pakrautų krovinių įtvirtinimą pagal Krovinių krovimo ir tvirtinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2003 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. 3-611 „Dėl krovinių krovimo ir tvirtinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Krovinių krovimo taisyklės) reikalavimus;

57.3. Darbinių SGR ir kitų geležinkelio riedmenų agregatų (mechanizmų, įrenginių ir kt.) tinkamą užfiksavimą ir įtvirtinimą užtikrinantį saugų jų transportavimą;

57.4. signalizavimo priemonių, atsarginių dalių, įrankių, ratstabdžių, pirmosios pagalbos rinkinio ir gaisro gesinimo priemonių komplektą (šiuose punktuose nurodytų priemonių skaičių nustato SGR naudotojas ir nurodo SGR instrukcijoje);

57.5. radijo ryšį ir automatinius stabdžius;

57.6. SSR įrenginius.

58. Valdant SGR jo brigada privalo:

58.1. kalbėtis su kitais darbuotojais, susijusiais su geležinkelių transporto eismu, pagal infrastruktūros valdytojo patvirtintą pokalbių reglamentą;

58.2. kontroliuoti, kad nebūtų viršijamos SGR dalių, mazgų, mechanizmų ir agregatų leistinosios apkrovos;

58.3. vykdyti eismą valdančių darbuotojų nurodymus;

58.4. kontroliuoti SGR ir jo atskirų įrenginių, mazgų ir mechanizmų veikimą. Pastebėjus gedimus imtis visų priemonių jiems pašalinti (nesant galimybei pašalinti gedimo, nedelsiant informuoti eismą valdantį darbuotoją);

58.5. laikytis SGR naudotojo ir infrastruktūros valdytojo patvirtintų norminių dokumentų, reglamentuojančių saugų geležinkelių transporto eismą, reikalavimų;

58.6. važiuojančio traukinio riedmenų techninės būklės automatinėms kontrolės priemonėms (RAKP) užfiksavus SGR defektą, vadovautis pagal reikalavimus, nurodytus AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinio direktoriaus pavaduotojo-Geležinkelių infrastruktūros direktoriaus 2019 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. JS(DI)-79 patvirtintoje Važiuojančių geležinkelių riedmenų techninės būklės automatinės kontrolės priemonių naudojimo instrukcijoje ;

58.7. pastebėjus geležinkelių infrastruktūros įrenginių (objektų) trūkumus ar kitose situacijose, turinčiose įtakos normaliam geležinkelių infrastruktūros įrenginių (objektų) veikimui ir (ar) sukeliančius pavojų geležinkelių transporto eismui, pranešti eismą valdančiam darbuotojui;

58.8. neplanuotai sustojus, jeigu sustojimas nenumatytas traukinių eismo grafike, pranešti eismą valdančiam darbuotojui.

59. Baigusi darbą (pasibaigus pamainai) SGR brigada privalo:

59.1. suderinti su eismą valdančiu darbuotoju SGR stovėjimo vietą stotyje (jeigu SGR paliekamas stoties kelyje ar aklakelyje);

59.2. pastačius į stovėjimo vietą, įjungti SGR stovėjimo stabdį, užrakinti kabiną ir iš abiejų pusių padėti ratstabdžius.

VII. SKYRIUS

SGR TRANSPORTAVIMO TVARKA

60. Transportuojamas nedarbo būklės SGR (naujai pagamintas, siunčiamas remontui ir iš remonto, arba perduodamas iš vieno struktūrinio padalinio kitam) gali būti transportuojamas atskiru lokomotyvu, SSGR, prikabintas krovinio traukinio sąstata arba pakrautas platforminiame vagonė (pagal SGR instrukcijos, geležinkelių infrastruktūros valdytojo, SGR naudotojo, SGR transportuojančio asmens nustatytus, ir kitų norminių dokumentų reikalavimus bei įvertinus ir techniniam prižiūrėtojui patvirtinus, kad jo techninė būklė yra tinkama transportuoti). Transportavimo sąlygas nustato SGR techninis prižiūrėtojas, o santykiškai ir transportavimo sąlygos reglamentuojamos sutartimi, tarp SGR naudotojo ir SGR transportuojančio asmens.

61. SGR paruošia transportavimui ir už paruošimo kokybę atsako SGR naudotojas.

62. SGR naudotojas gali nustatyti papildomus reikalavimus SGR transportavimo paruošimo apžiūrai ar kontrolei.

63. Ruošiant SGR transportavimui krovinio traukinio sąstata, SSGR arba atskiru lokomotyvu, būtina paruošti SGR transportavimui pagal SGR instrukcijos reikalavimus.

64. Transportuojant SGR, jį turi lydėti SGR mašinistas arba jį pakeičiantis geležinkelių transporto darbuotojas, išmanantis SGR įrenginius ir jo transportavimo tvarką.

65. Už saugų SGR transportavimą atsakingas SGR naudotojas arba jo įgaliotas asmuo.

66. Asmenys, kurie lydi SGR, budi pamainomis visą parą. Šie darbuotojai privalo:

66.1. stebėti važiuoklės, stabdžių įrenginių, ašies reduktorių, prietaisų ir agregatų būklę;

66.2. stebėti visų SGR mazgų ir ypač krano mechanizmų, montavimo aikštelių įtvirtinimo būklę;

66.3. saugoti visus vežamus SGR mazgus ir krovinius, stebėti jų įtvirtinimą;

- 66.4. saugoti visus SGR esančius įrenginius, prietaisus, signalizavimo priemones, techninius dokumentus;
- 66.5. neleisti į SGR pašalinių asmenų;
- 66.6. neleisti su lydimu SGR daryti draudžiamų manevrų;
- 66.7. jeigu traukinys, kurio sąstate vežamas SGR, viršija nustatytą tiems riedmenims greitį, imtis būtinų veiksmų, kad traukinio greitis būtų sumažintas);
- 66.8. laikytis gaisrinės saugos reikalavimų bei užtikrinti, kad priešgaisrinės saugos inventorių būtų švarus ir tvarkingas, o kilus gaisrui duoti nustatytus signalus, imtis priemonių traukiniui sustabdyti ir gesinti gaisrą;
- 66.9. su savimi turėti teisę lydėti patvirtinančius dokumentus;
- 66.10. atvykus į paskyrimo vietą, pagal aktą perduoti gavėjui SGR, nuimtus mazgus, visus techninius dokumentus, įrankius ir inventorių.
67. Transportuojant SGR, kurie pakrauti platforminiuose vagonuose, būtina laikytis šių reikalavimų:
- 67.1. paruošti SGR transportavimui laikantis teisės aktų, SGR instrukcijos, SGR gamintojo ir SGR transportuojančio asmens nustatytų normų;
- 67.2. užtikrinti, kad SGR išdėstymas ir įtvirtinimas vagonė būtų atliekamas pagal įtvirtinimą, reglamentuotą Krovinių krovimo taisyklių reikalavimus;
- 67.3. įjungti stovėjimo stabdį ir patikimai įtvirtinti SGR.
68. SGR kabinos langus ir duris uždaryti, duris užplombuoti.

VIII. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

69. Dokumentai (darbo lapas, pažymą apie stabdžius, mašinisto įspėjamasis lapelis, rašytinis stoties budėtojo leidimas, traukinio lapas ir pan.) ir saugos įrenginiais registruojami duomenys turi būti saugomi pas SGR naudotoją ne mažiau kaip 3 mėnesius nuo jų užpildymo ar registravimo dienos. Infrastruktūros valdytojo atstovams pareikalavus (įvykus eismo įvykiui, turint pagrįstų įtarimų dėl teisės aktų pažeidimų, atliekant tyrimus ir pan.), šie dokumentai ir duomenys turi būti pateikti per nurodytą laikotarpį.
70. Taisyklių nuostatos galioja tiek, kiek neprieštarauja teisės aktų reikalavimams.
-